

Kom in beweging!

Sport- en beweegbeleid Hoeksche Waard 2024-2026

Inhoudsopgave

Voorwoord	03
Infographic	04
Hoofdstuk 1 Integraal sport- en beweegbeleid	05
1.1 Aanleiding	05
1.2 Integraal beleid	05
Hoofdstuk 2 Trends en ontwikkelingen	07
2.1 Algemene trends en ontwikkelingen	07
2.2 Hoeksche Waard in beeld	09
2.3 Wat betekent dat voor het sportbeleid in de Hoeksche Waard	13
Hoofdstuk 3 Rol gemeente en samenwerking	14
3.1 Bestaande samenwerking met (uitvoerings)organisaties	14
3.2 Verbeteren en vernieuwen	14
Hoofdstuk 4 Ambities	15
4.1 We brengen meer inwoners in beweging	15
4.2 Thema's	15
4.3 Monitoring	15
Hoofdstuk 5 Een leven lang in beweging	16
5.1 Wat willen we bereiken?	16
5.2 Hoe doen we dat en wie hebben we daarvoor nodig?	17
5.3 Hoe gaan we dat monitoren?	17
Hoofdstuk 6 Vitale sportaanbieders	18
6.1 Wat willen we bereiken?	18
6.2 Hoe doen we dat en wie hebben we daarvoor nodig?	18
6.3 Hoe gaan we dat monitoren?	18
Hoofdstuk 7 Sport en bewegen in de openbare ruimte	19
7.1 Wat willen we bereiken?	19
7.2 Hoe doen we dat en wie hebben we daarvoor nodig?	19
7.3 Hoe gaan we dat monitoren?	
Hoofdstuk 8 Accommodaties	20
8.1 Wat willen we bereiken?	20
8.2 Hoe doen we dat en wie hebben we daarvoor nodig?	20
8.3 Hoe gaan we dat monitoren?	
Hoofdstuk 9 Talentontwikkeling	21
9.1 Wat willen we bereiken?	21
9.2 Hoe doen we dat en wie hebben we daarvoor nodig?	21
9.3 Hoe gaan we dat monitoren?	21
Hoofdstuk 10 Uitvoering	22

Voorwoord

Iedereen weet dat sporten goed is voor de gezondheid, maar het biedt ook de mogelijkheid om sociale vaardigheden te ontwikkelen, vrienden te maken en maatschappelijke uitsluiting tegen te gaan. Gemeente Hoeksche Waard wil inwoners dan ook stimuleren en de mogelijkheid bieden om te sporten en te bewegen. Met dit sport- en beweegbeleid zetten we een mooie stap richting dit doel. Het beschrijft hoe we de kracht van sport en bewegen inzetten voor de gezondheid en het welzijn van onze inwoners. Samen met bedrijven, maatschappelijke organisaties en verenigingen.

Dat dit onderwerp leeft in de Hoeksche Waard bleek ook uit het enthousiasme tijdens de gesprekken met onze samenwerkingspartners. Dankzij de inbreng van Hoeksche Waard Actief, Sportraad Hoeksche Waard en Welzijn Hoeksche Waard liggen er mooie ambities en ideeën.

Kom in beweging! De titel van dit document en tegelijk een oproep. Of u nu alleen wil sporten of in verenigingsverband, als recreant of topsporter, met of zonder beperking. Uit een uurtje sport in de week kunt u al zoveel plezier halen. Daar heeft iedereen baat bij. Kortom, opgroeien en oud worden met sport en bewegen als vanzelfsprekendheid. Sport is immers van en voor iedere Hoeksche Waarder.

Paul Boogaard

Wethouder sport en sportaccommodaties

Sport & bewegen

IN DE HOEKSCHEN WAARD

We brengen meer inwoners in beweging.
Nu voldoet **40% van de 19 tot 65-jarigen** aan de beweegrichtlijn (en **33% van de 65-plussers**).

We gaan mee in de landelijke ambitie dat in 2040 **75% van Nederlanders** aan de beweegrichtlijn voldoet.

Het belang van sport en bewegen

Gezondheid & vitaliteit

Sociale contacten

Economisch belang

Feit

€ 1,- investering
in sport & bewegen
levert € 2,67 op
in de Hoeksche Waard.

Typisch Hoeksche Waards

Spreading van dorpen en kernen
en daarmee ook sportvoorzieningen

Vergrijzing

40% van de inwoners
voldoet aan
beweegnorm
(landelijk 54%)

Relatief **veel**
sportvoorzieningen

5 ambities

Een leven lang in beweging

Iedereen krijgt de mogelijkheid en wordt gestimuleerd om een leven lang te sporten en te bewegen.

Accommodaties

We streven naar voldoende en goede sportaccommodaties, verspreid over de gemeente.

Talentontwikkeling

Talentvolle jonge sporters kunnen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving blijven trainen en hun talenten ontwikkelen.

Vitale sportaanbieders

We bieden ondersteuning om te zorgen dat sportaanbieders zelfredzaam en vitaal zijn.

Sport in de openbare ruimte

We richten de openbare ruimte zo in dat deze uitnodigt tot sporten en bewegen.

Hoofdstuk 1 Integraal sport- en beweegbeleid

1.1 Aanleiding

In het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 'Samen doordacht doen' staat dat we willen dat inwoners op een zo laagdrempelig mogelijke manier kunnen sporten en bewegen en dat we daarom met (sport)partners aan de slag gaan met een sport- en beweegnota. In het akkoord benadrukken we dat (sport)verenigingen een belangrijke bijdrage leveren aan het levendig houden van de dorpen.

Er was nog geen sportbeleid voor gemeente Hoeksche Waard. Er was behoefte aan een gezamenlijke visie, met daarin ambities die richting geven aan de aanpak rond sport en bewegen. Een gezamenlijke stip op de horizon, met een afwegingskader voor inhoudelijke keuzes en projecten. Mede op verzoek van de Sportraad, heeft het college van B&W besloten tot het opstellen van een integraal beleid voor sport- en bewegen, dat als paraplu kan dienen voor verdere uitwerking van beleid.

Met dit document leggen we de basis voor een integraal beleid op het gebied van sport en bewegen dat er toe leidt dat zo veel mogelijk inwoners sporten en bewegen (sporten als doel). Ook draagt sport en bewegen bij aan het realiseren van maatschappelijke opgaven (sport als middel). Bijvoorbeeld sport als middel om zo lang mogelijk mentaal en fysiek gezond te blijven en sociale contacten te hebben, het voorkomen van stress en overgewicht. In dit sport- en beweegbeleid staan de richting en focus voor de jaren 2024 tot 2026. Om zo veel mogelijk inwoners aan het bewegen te krijgen, is een aanpak nodig die verder reikt dan de 4 komende jaren. We maken een start en leggen een goede basis om hieraan te werken. De acties die hieruit voortkomen, voeren we als gemeente niet alleen uit. Dat doen we samen met alle sport- en beweegpartners binnen de gemeente. Denk daarbij aan maatschappelijke organisaties, verenigingen, het onderwijs en ook het bedrijfsleven. We verbeteren de samenwerking met deze partijen en zetten nieuwe samenwerkingen op.

Dit document beschrijft de achtergrond, ambities en kaders voor sport en bewegen in de Hoeksche Waard. Het geeft voor verschillende thema's de doelen en randvoorwaarden voor verdere uitwerking.

1.2 Integrale aanpak

Samenwerken met andere domeinen is essentieel om de waarde van sport nog verder te benutten. Een goed sport- en beweegbeleid is onmisbaar voor onderwijs- en jeugdbeleid, gezondheid, zorg, toerisme, recreatie en ook economie. Omgekeerd hebben we deze domeinen ook nodig om de sportdeelname te verhogen.

Een aantal beleidsdocumenten van gemeente Hoeksche Waard bevat uitgangspunten en randvoorwaarden die voor het sportbeleid van belang zijn. In de Omgevingsvisie Hoeksche Waard komt een gezonde fysieke leefomgeving aan bod en een goede omgevingskwaliteit. Dat is ook een omgeving waarin ruimte is voor sport en een inrichting die stimuleert om te bewegen. Sportvoorzieningen en -verenigingen leveren een bijdrage aan de vitaliteit en leefbaarheid van de dorpen, ook voor jonge gezinnen en ouderen. Dit maakt ook onderdeel uit van het programmaplan Inclusieve Samenleving.

We leggen nadrukkelijk de verbinding met de Welzijn, Wonen en Zorg-uitvoeringsvisie en -agenda, de Nota Publieke Gezondheid, de opgave Levendige Dorpen en de Visie Vrijtijdseconomie. Hierin staan ambities beschreven die aansluiten bij de doelen vanuit sport en bewegen.

In de Wonen, Welzijn en Zorg-visie is de ambitie dat gezond gedrag en zelfredzaamheid verstevigd worden. In beweging blijven is een belangrijke voorwaarde om te zorgen dat inwoners zo lang mogelijk gezond blijven. Daarom wordt ingezet op preventie door gebruik te maken van bewezen interventies die gezonde voeding, bewegen en ontmoeting stimuleren. Ook wordt het belang van een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot ontspannen en bewegen (wandelen, fietsen en spelen) benadrukt. In de uitvoering komen het sport- en beweegaanbod en bereik van de doelgroep ouderen samen. De bijdrage van sport en bewegen voor een gezonde leefstijl is zeer van belang voor de Nota Publieke Gezondheid. Deze nota wordt nu herzien en zal aansluiten op het sport- en beweegbeleid. Binnen de opgave Levendige Dorpen ligt de verbinding vooral op het gebied van de voorzieningen die per dorp van belang zijn en wat sport betekent voor de leefbaarheid.

In de Visie Vrijtijdseconomie Hoeksche Waard is de beweegvriendelijke buitenruimte als speerpunt opgenomen vanuit toeristisch-recreatief oogpunt. Dit belang onderschrijven we en trekken we door naar een beweegvriendelijke woonomgeving voor inwoners.

Zoals de afbeelding op de volgende pagina weergeeft, zijn er veel relaties met andere domeinen. Dit vraagt om een integrale aanpak van het sport- en beweegbeleid. Op die manier werken we samen aan een preventieve aanpak voor een gezonde leefstijl, een aantrekkelijk vestigingsklimaat en levendige dorpen: kortom, een vitale samenleving.

Sport en bewegen

Hoofdstuk 2 Trends en ontwikkelingen

2.1 Algemene trends en ontwikkelingen

Er zijn enkele belangrijke trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de manier waarop mensen sporten en bewegen, waarom ze sporten en bewegen en op de manier waarop sport en bewegen wordt georganiseerd.

Maatschappelijke betekenis van sport en bewegen

Sporten en bewegen is goed voor je gezondheid. Voor veel mensen is dat wel bekend. Het zorgt er niet alleen voor dat je je fit voelt, maar het draagt ook bij aan een gezond gewicht en het beschermt tegen hart- en vaatziekten en diabetes. Ook ga je je mentaal beter voelen door sporten en bewegen: je hebt minder last van stress en het geeft plezier. Voor kinderen en jongeren draagt sport bij aan persoonlijke ontwikkeling. Ze leren samenwerken, zichzelf doelen stellen, omgaan met teleurstelling en voor zichzelf opkomen. Sport en bewegen heeft ook een grote maatschappelijke betekenis. Het draagt bij aan het leggen van sociale contacten en kan daarom ingezet worden als een middel tegen eenzaamheid. Ook brengt het leefbaarheid in dorpen en kunnen mensen, door te gaan sporten of vrijwilligerswerk te gaan doen, participeren in de gemeenschap. Je kunt je talenten (niet alleen sportieve) ontplooiën door te sporten, denk dan ook aan teambuilding, coaching en het organiseren van activiteiten. Economisch levert het een bijdrage aan een positief vestigingsklimaat voor inwoners en ondernemers en kan het ingezet worden als promotie voor de gemeente.

Inactieve leefstijl

Steeds meer mensen brengen een groot deel van de dag zittend door: tijdens het werk, thuis op de bank, achter een beeldscherm. We gebruiken vaak de auto of verplaatsen ons op een andere manier zittend. Met het openbaar vervoer of op de scooter. Passieve vrijetijdsbesteding is dankzij technologische ontwikkelingen toegenomen: gamen en social media zijn een populair tijdverdrijf, waardoor de bevolking per saldo minder lichamelijk actief is. Dit alles zorgt ervoor dat we steeds minder bewegen. Kinderen gaan minder vaak op de fiets of lopend naar school. Het schermgebruik bij kinderen neemt al jaren toe. Kinderen en jongeren van nu bewegen en spelen minder buiten dan voorgaande generaties. De tijd die zij besteden aan passieve vrijetijdsbesteding zoals gamen, computers en social media, is daarentegen toegenomen. Jongeren zitten gemiddeld 10,5 uur per dag. Motorische vaardigheden, coördinatie en techniek nemen af (Collard et al. 2014). Dit resulteert in minder ontwikkelde motorische vaardigheden, wat op het moment dat ze gaan sporten leidt tot meer sportblessures.

Individualisering

De afgelopen jaren is de trend van individualisering in de sport verder doorgezet. Deze was er al voor de coronacrisis, maar heeft hierdoor nog een extra sprong gemaakt. Je ziet dat mensen vaker ongeorganiseerd en alleen of in kleine groepjes sporten. Vaak gebeurt dat in de buitenruimte. Het traditionele sporten in verenigingsverband op of in een sportaccommodatie is teruggelopen. Mede omdat door corona sporten in accommodaties niet mogelijk was, hebben mensen de ervaring opgedaan om in de openbare ruimte te sporten. Voor een deel van hen is dit zo goed bevallen, dat ze dit zijn blijven doen. Ook hebben mensen hun abonnement of lidmaatschap in de coronaperiode opgezegd, omdat de activiteiten stillagen. Een aantal van hen heeft de stap terug naar de vereniging of sport niet meer gemaakt. Het ledenaantal van de verenigingen loopt mede hierdoor verder terug en het lukt hen steeds minder om vrijwilligers aan zich te binden (NOC NSF 2022).

Preventie en landelijk beleid

Landelijk is er toenemende aandacht voor sport en bewegen. De laatste jaren is de aandacht voor preventie en gezond leven vergroot. Sport en bewegen neemt daar een belangrijke rol in. Met de preventie- en sportakkoorden zet de landelijke overheid in op samenwerkingsverbanden en het benoemen van gemeenschappelijke doelen en prioriteiten. De uitwerking van deze aanpak gebeurt vooral op lokaal niveau, met Sportakkoord II: Sport versterkt, Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de Brede regeling combinatiefuncties. Er zijn hiervoor ook financiële middelen beschikbaar. In de brede Specifieke Uitkering (SPUK) worden verschillende programma's aan elkaar gekoppeld. Iedere gemeente kan hiervoor een plan indienen. Dit sport- en beweegbeleid biedt een basis om deze plannen verder uit te werken. Vanuit landelijk beleid, zoals Sportakkoord II en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), wordt er steeds meer op samenwerking met andere domeinen gestuurd. Ook de brede (SPUK) stelt integrale benadering en samenwerking tussen domeinen als voorwaarde voor financiering.

Inspelen op verandering

Het landelijk Sportakkoord II schept de kaders voor beleid en uitvoering op gemeentelijk niveau. Een belangrijke ambitie is te zorgen dat het fundament op orde is. Daarmee worden mensen, organisaties, cultuur (waarden en normen) en materiële voorzieningen in de sport bedoeld. In Nederland is er een goede sportinfrastructuur, maar een veranderende maatschappij en andere behoeften van mensen, vragen aan de sector om door te ontwikkelen. Zaken als het afnemende enthousiasme voor vrijwillige inzet bij sportclubs, integriteitsissues, een krappe arbeidsmarkt en de gestegen (energie)prijzen voor sportaanbieders, zorgen bovendien voor nieuwe uitdagingen.

Sport als doel én als middel

We zorgen ervoor dat er voldoende mogelijkheden zijn om te kunnen sporten en bewegen en dat de drempels die mensen ervaren om dat te doen, worden weggehaald. We willen zoveel mogelijk mensen laten bewegen, omdat je hierdoor goed in je vel zit en omdat het plezier geeft. Dat bedoelen we als we het hebben over sport als doel.

Steeds meer onderzoeken tonen aan dat het inzetten van sport als middel bijdraagt aan het behalen van maatschappelijke doelen, zoals mentaal goed in je vel zitten, persoonlijke ontwikkeling, leefbaarheid en uiteraard de lichamelijke gezondheidswinst. Dan hebben we het over sport als middel. De maatschappelijke waarde van sport wordt gemeten in de SROI (Social Return On Investment). Voor Hoeksche Waard is berekend dat 1,00 euro investeren in sport 2,67 euro aan baten/maatschappelijke meerwaarde oplevert¹. Deze opbrengst is terug te zien in onder andere minder zorgkosten, minder ziekteverzuim, betere kwaliteit van leven en betere leerprestaties. We stimuleren andere domeinen om sport en bewegen in te zetten als middel om maatschappelijke doelen te behalen. Hierbij adviseren we op welke manier dit kan.

¹ SROI, Kenniscentrum Sport & Bewegen 2022

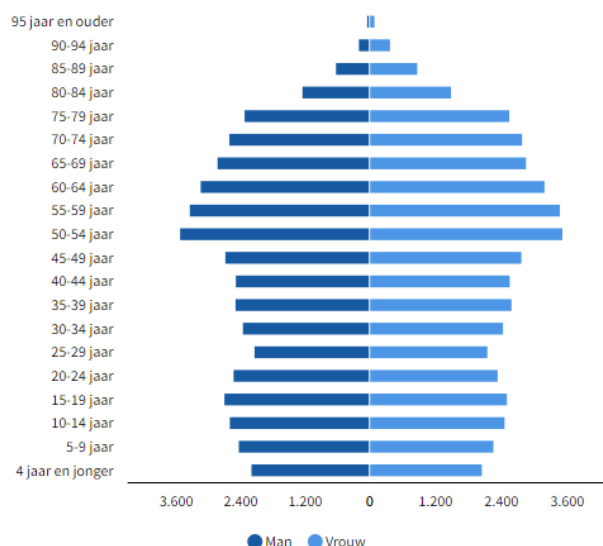
2.2 Hoeksche Waard in beeld

In 2.1 zijn de algemene en landelijke ontwikkelingen rond sport en bewegen beschreven. In deze paragraaf kijken we meer specifiek naar gemeente Hoeksche Waard. Een aantal algemene kenmerken zijn van invloed op hoe er gesport en bewogen wordt, zoals leeftijdsopbouw, opleidingsniveau en inkomen. Daarnaast zijn er specifieke data beschikbaar over de huidige situatie en trends over sport en bewegen binnen de gemeente. Ook geven we een inkijk in het huidige aanbod van voorzieningen en aanbieders. De Hoeksche Waard vergrijsst sneller dan de rest van Nederland, er zijn relatief veel 65-plussers. Daarbij komt nog dat deze groep steeds ouder wordt en langer zelfstandig thuis blijft wonen.

De Hoeksche Waard vergrijsst sneller dan de rest van Nederland, er zijn relatief veel 65-plussers. Daarbij komt ook nog dat deze groep steeds ouder wordt en langer zelfstandig thuis blijft wonen. Over het algemeen ligt de sportdeelname hoger onder jongeren, hoger opgeleiden en hoge inkomensgroepen. Ook zien we een landelijke trend dat veel huishoudens financieel lastig rond kunnen komen, waardoor meer mensen financiële drempels ervaren om te gaan sporten. Het zijn juist ook vaak inwoners met een lage sociaal economische status, die vaker een slechte gezondheid ervaren (werk- en woonomstandigheden en ongezonde leefstijl).

Leeftijdspiramide

Hoeksche Waard, aantal personen

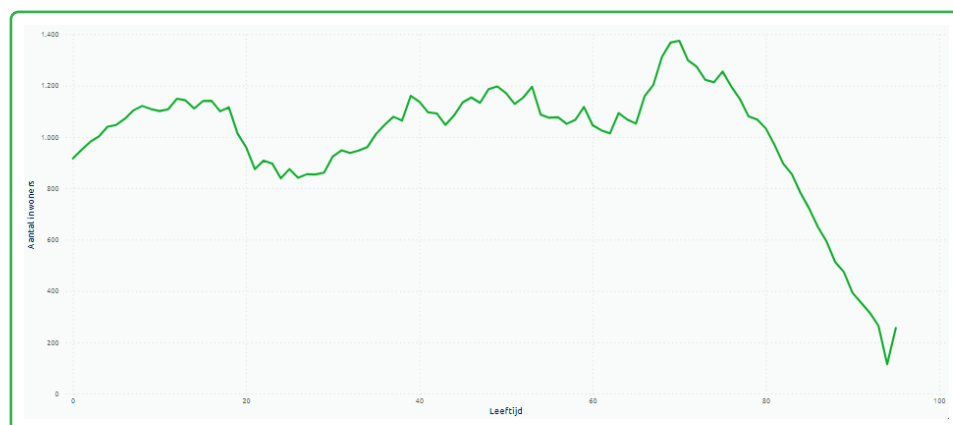
Bron: CBS | 2023

Kerncijfers Hoeksche Waard: Hoe verhoudt zich dit tot de rest van het land?

	Lokaal	Landelijk
Hoogopgeleiden	26.0%	34.0%
Besteedbaar inkomen	€ 54.100	€ 47.900
Niet-westerse achtergrond	4.1%	13.7%
Grijze druk	40.3%	33.1%

Prognose aantal inwoners per leeftijd in 2040

Hoeksche Waard

Beweegcijfers

Inwoners van de Hoeksche Waard bewegen iets minder dan het gemiddelde in de regio Zuid-Holland en minder dan gemiddeld in Nederland. In de Hoeksche Waard voldoet 40% van de volwassenen tussen de 19 en 65 jaar aan de beweegnorm. Voor volwassenen geldt het advies om 150 minuten per week matig intensief te bewegen en daarnaast 2 keer per week spier- en botversterkende activiteiten te doen. Vooral onze inwoners vanaf 65 jaar laten een extra grote achterstand in bewegen zien. Slechts 33% van de 65-plussers in de Hoeksche Waard voldoet aan de beweegrichtlijn.

Er zitten nauwelijks verschillen tussen de dorpen. De mate waarin mensen bewegen is gelijkmatig verdeeld over de gemeente. Ook weten we dat landelijk ongeveer 10% van de inwoners een beperking in bewegen ervaart door lichamelijke problemen. Dat beeld geldt ook voor de Hoeksche Waard.

Voor jongeren van 4 t/m 18 jaar geldt dat minimaal een uur per dag bewegen aangeraden wordt, aangevuld met 3 keer per week spier- en botversterkende activiteiten. Bij de jeugd zien we dat ze minder gaan bewegen wanneer ze naar school gaan, vanaf de middelbare school gaan ze dat nog minder doen. 70% van de kinderen tot 4 jaar beweegt minstens een uur per dag, dit neemt af tot 15% op 13- en 15-jarige leeftijd.

Hoeksche Waard

Regio ZHZ

Voldoet aan beweegrichtlijn: matige inspanning + bot- en spierversterking
19 tot 65 jaar

Nederland 50%
(voldoet aan beweegrichtlijn)

Hoeksche Waard

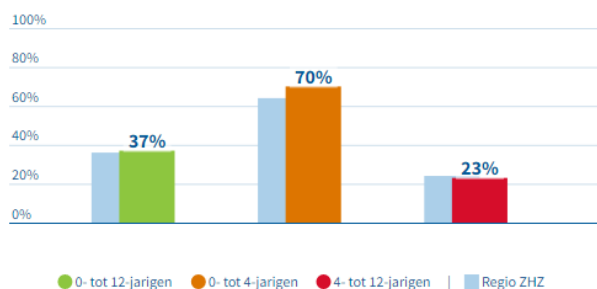
Regio ZHZ

Voldoet aan beweegrichtlijn: matige inspanning + bot- en spierversterking
65 jaar en ouder

Nederland 39%
(voldoet aan beweegrichtlijn)

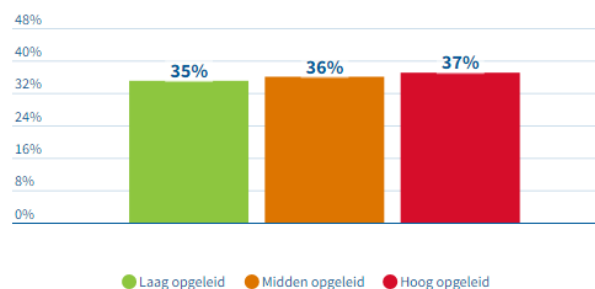
Beweegt/sport elke dag minimaal 1 uur, leeftijd

Hoeksche Waard

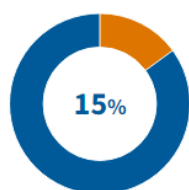
Bron: Kindmonitor 0-12 jaar, Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ | 2021

Beweegt/sport elke dag minimaal 1 uur, 0- tot 12-jarigen

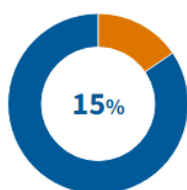

Bron: Kindmonitor 0-12 jaar, Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ | 2021

Beweegt dagelijks minstens 1 uur, 13- en 15-jarigen

Hoeksche Waard

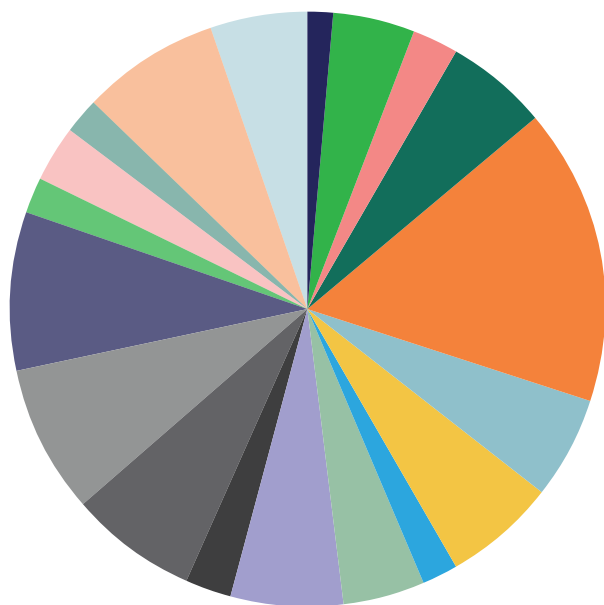
Regio ZHZ

Bron: Gezondheidsmonitor Jeugd, Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ | 2021

Beschrijving aanbieders en aanbod

De dichtheid van verenigingen in de Hoeksche Waard is hoog. De Hoeksche Waard bestaat uit veel dorpen en kernen. Deze dorpen en kernen hebben relatief veel sportverenigingen. De Hoeksche Waard heeft circa 130 sportverenigingen. Dit is een ontzettend hoog aantal in vergelijking met andere gemeenten.

Er zijn rond de 200 sportaanbieders in de Hoeksche Waard, dit betreffen zowel verenigingen en stichtingen als commerciële aanbieders. Hieronder is een verdeling naar type aanbieders weergegeven.

Sportaanbieders	Percentage
Atletiek	1.5%
Badminton	4.6%
Dansen	2.6%
Denksport	5.5%
Fitness	16.1%
Gymen/turnen	5.5%
Schaatsen	6.0%
Korfbal	2.0%
Paardrijden	4.6%
Roeien/kanoën/surfen/zeilen	6.0%
Tafeltennissen	2.6%
Tennissen	7.0%
Vechtsport	8.0%
Voetballen	8.5%
Wielrennen	2.0%
Yoga	3.0%
Zwemmen	2.0%
Overige binnensport	7.5%
Overige buitensport	5.0%

In de Hoeksche waard zijn er gemiddeld meer sportbondleden dan landelijk, met uitzondering van de jongste inwoners. Landelijk is er een trend te zien dat er steeds minder mensen lid zijn van een vereniging (NOC NSF 2022). Er zijn onvoldoende cijfers voor de Hoeksche waard beschikbaar om deze trend ook lokaal te kunnen aantonen.

	Hoeksche Waard	Landelijk
Sportbondleden	25.2%	24.0%
0 - 9 jaar	19.1%	20.0%
10 - 24 jaar	45.1%	43.0%
25 - 44 jaar	23.1%	22.0%
45 - 64 jaar	22.4%	21.0%
65+	17.8%	17.0%

Bron: Kenniscentrum Sport & Bewegen 2022

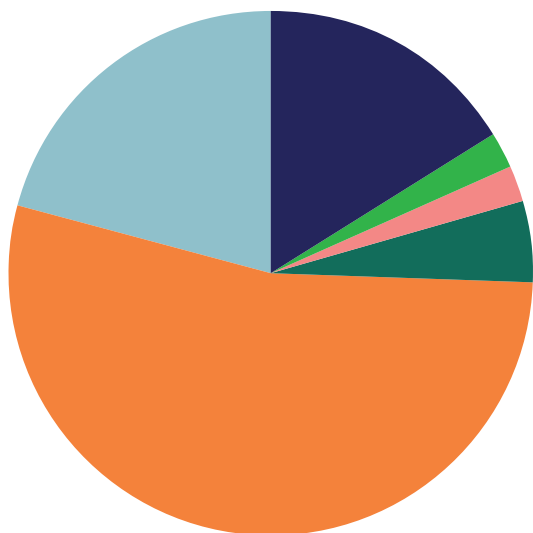
Beschrijving huidig aanbod in de openbare ruimte en accommodaties

Er zijn diverse sport- en beweegmogelijkheden in de Hoeksche Waard. Omdat de oppervlakte van de gemeente groot is, met daarin verspreid een aantal (kleinere) dorpen is bereikbaarheid van voorzieningen een aandachtspunt. Vergeleken met het landelijke aanbod zijn er in de Hoeksche Waard gemiddeld meer sportaccommodaties per inwoner (Mulier Instituut 2022). Hieronder is een overzicht van diverse binnen- en buitensportaccommodaties weergegeven. Een aantal van deze accommodaties zijn multifunctioneel en worden gebruikt voor meerdere doeleinden, zoals buitenschoolse opvang of maatschappelijke functies.

Sport	Accommodaties	Banen/velden
Atletiek	1	1
Beachvolleybal	2	2
BMX	1	1
Hockey	1	4
Honk- en softbal	1	2
Jeu de boules	3	32
Korfbal	4	7
Schaatsen	10	10
Skeeleren	1	1
Tennis	10	53
Voetbal	14	61
Totaal	48	173

Overig	Aantal
Gymzaal	17
School met eigen gymzaal	5
Zwembad	4

De openbare ruimte is ruim van opzet, er is veel groen en water. De toegankelijkheid van deze gebieden en paden kunnen beter. In totaal zijn er ongeveer 300 sport- en/of speelplekken in de openbare ruimte, daarvan zijn er ongeveer 100 als sportplek aan te merken. Dit loopt uiteen van een skateplek tot voetbaldoeltjes en fitnessplekken, vaak in combinatie met een speelplek. Soms zijn op plekken meerdere voorzieningen aanwezig.

Sport- en/of speelveld	Percentage
Basketbal	16.2%
Fitness/calisthenics/bootcamp	2.2%
Korfbal	2.2%
Skateplekken	5.2%
Sportveldjes	53.6%
Tafeltennistafels	20.6%

2.3 Wat dit betekent voor sportbeleid Hoeksche Waard

Het aantal ouderen in de Hoeksche Waard gaat de komende jaren verder toenemen. Veel ouderen bewegen nu te weinig en voldoen niet aan de beweegnorm. Voor hen is het extra belangrijk om in beweging te blijven, als zij zelfstandig willen blijven meedoen in de maatschappij en om de kans op valongevallen te beperken. Als we hier geen extra aandacht aan geven, kan dat leiden tot gezondheidsklachten, sociaal isolement en een nog grotere impact op de zorgvraag.

Er is een groot aanbod en diversiteit van verenigingen. Deze dragen bij aan de leefbaarheid van de kleine dorpen en maken georganiseerd sportaanbod voor een grote groep bereikbaar. Er zijn dan ook meer dan gemiddeld veel mensen lid van een vereniging, zowel bij kinderen, jongeren als volwassenen. Dit rijke verenigingsleven heeft een grotere maatschappelijke waarde dan alleen sport en bewegen. We willen dan ook vanuit een breder perspectief kijken hoe we deze waarden kunnen behouden en uitbouwen.

Gezien de ruimtelijke opzet van de gemeente, veel kleine dorpen en daardoor spreiding van voorzieningen, is bereikbaarheid een aandachtspunt. Dat geldt niet alleen voor ouderen, maar ook voor andere groepen die minder makkelijk afstanden overbruggen, omdat zij afhankelijk zijn van de fiets of het openbaar vervoer. De open ruimte - groen en water - biedt kansen voor versterking van de mogelijkheden om te sporten en te bewegen in de openbare ruimte. Het aantal accommodaties ligt hoger dan het landelijk gemiddelde. Ook het aanbod van voorzieningen in de openbare ruimte is minimaal gelijk aan het landelijk gemiddelde. Dat zegt niets over of de kwaliteit van deze voorzieningen ook aansluit bij de behoeften van inwoners. In de aanpak Levendige Dorpen willen we dit voor sportvoorzieningen in beeld gaan brengen.

Hoofdstuk 3 Rol gemeente en samenwerking

De gemeente kan in de uitvoering van het sportbeleid verschillende rollen aannemen. Op beleidsgebied initieert ze, brengt partijen samen en legt onderlinge verbindingen tussen verschillende partijen. In de uitvoering van projecten is de gemeente faciliterend en stimulerend, bijvoorbeeld met subsidies of kennisuitwisseling. Als eigenaar van de openbare ruimte en sportaccommodaties zijn er verplichtingen op het gebied van ontwikkeling, beheer en onderhoud.

3.1 Bestaande samenwerking met organisaties

Hoeksche Waard Actief, Sportraad Hoeksche Waard en Welzijn Hoeksche Waard zijn belangrijke samenwerkingspartners. De afgelopen jaren hebben we met hen gewerkt aan een lokaal sportakkoord. Uiteraard spelen zij een rol in de uitvoering van dit nieuwe sport- en beweegbeleid en hebben zij inbreng geleverd bij het tot stand komen van dit beleid.

Hoeksche Waard Actief

Een groot deel van de uitvoerende werkzaamheden op het gebied van sport en bewegen gebeurt door de inzet van combinatiefuncties. De rol van een combinatiefunctionaris is het stimuleren van sporten en bewegen en het verbinden van verschillende domeinen. Bij ontwikkeling, innovatie en verbinding versterkt en ondersteunt hij of zij zowel vraag- en aanbodgerichte sport- en beweegaanbieders als vrijwilligersorganisaties. Een deel van de inzet wordt gefinancierd vanuit de Regeling Combinatiefuncties vanuit de landelijke overheid, aangevuld met een gemeentelijke bijdrage. In de Hoeksche Waard loopt de uitvoering via subsidie aan Hoeksche Waard Actief. In hun koersplan zetten ze de lijnen uit voor de komende jaren. Dat gebeurt in afstemming met de gemeente en maatschappelijke organisaties uit de Hoeksche Waard. Daarnaast is er een flexibel werkplan per jaar dat beschrijft welke activiteiten ze jaarlijks uitvoeren, om de ambities te behalen. Ze leggen daarbij ook de verbinding met het Sportakkoord, de Gezonde school, JOGG (Gezonde jeugd, gezonde toekomst), Opvoeden en Opgroeien en het Preventieakkoord. Hoeksche Waard Actief geeft uitvoering aan gemeentelijke doelstellingen door middel van programma's, themacampagnes en projecten. Ze verbinden, ondersteunen en activeren inwoners, scholen, kinderopvang, maatschappelijke organisaties, zorginstellingen, culturele instellingen en diverse sport- en beweegaanbieders vanuit de thema's: Sport- en cultuurstimulering, Verenigingsadvies en ondersteuning en Inclusieve sport- en cultuurdeelname.

Sportraad Hoeksche Waard

Sportraad Hoeksche Waard is opgericht om sport en bewegen in de Hoeksche Waard te bevorderen en de (on)georganiseerde sport te versterken. Dit proberen ze te bereiken door gevraagd en ongevraagd advies te geven over de waarde van sport en bewegen binnen de gemeente. Ze richten zich in het bijzonder op behoud en versterking van sportverenigingen als belangrijk fundament voor de sport en de sociale verbinding in onze dorpen. Daarnaast richten ze zich ook steeds meer op zorg en welzijn, onderwijsinstanties en commerciële sportaanbieders. Als onafhankelijk platform werken ze samen met gemeente Hoeksche Waard, sportaanbieders en andere gevestigde partijen, zoals Hoeksche Waard Actief en Welzijn Hoeksche Waard. Samen met deze partijen werken ze aan een Hoeksche Waard waar jong en oud sport en beweegt.

Welzijn Hoeksche Waard

Welzijn Hoeksche Waard werkt aan vitale dorpen waarin iedereen mee kan doen. Ze inventariseren vragen van inwoners, brengen initiatieven van inwoners en organisaties bij elkaar en ondersteunen degenen die dat willen en nodig hebben. Ze weten wat er leeft en speelt in de dorpen en spelen daar op in.

Het uitgangspunt is er samen voor te zorgen dat iedere inwoner in de Hoeksche Waard mee kan doen. Ook op het gebied van sport en bewegen ondersteunt Welzijn Hoeksche Waard alle doelgroepen en leeftijden. Door het directe contact met inwoners worden activiteiten meer gevonden, zijn ze beter op de hoogte van de mogelijkheden of ontstaan er nieuwe inwoner gestuurde laagdrempelige activiteiten. Hiernaast organiseert en ondersteunt Welzijn Hoeksche Waard cursussen en trainingen, zoals valpreventie en Meer bewegen voor ouderen. Georganiseerde activiteiten zijn Gezond natuurwandelen en Doortrappen. Door middel van Jong Hoeksche Waard staat Welzijn Hoeksche Waard in contact met de jongeren en wordt de doelgroep ondersteund en begeleid richting sport- en beweegactiviteiten. Hierbij organiseert Jong Hoeksche Waard laagdrempelige beweegactiviteiten en sportoriëntatie trainingen in samenwerking met sportaanbieders.

Lokaal Sportakkoord Hoeksche Waard

Vanuit de samenwerking met Hoeksche Waard Actief, Sportraad Hoeksche Waard, Welzijn Hoeksche Waard en de gemeente is in 2019 het lokaal Sportakkoord Hoeksche Waard 2020/2021 ontwikkeld. We zien het Sportakkoord als een belangrijk middel om de lokale samenwerking te versterken en een impuls te geven aan sport- en beweegstimulering. Per periode geeft het Rijk hiervoor de randvoorwaarden aan. Het hoofddoel van het Sportakkoord I Hoeksche Waard is: 'Iedereen moet plezier in sport kunnen beleven'. Dit is vertaald in lokale projecten: de digitale ontsluiting en het verenigingsaanbod voor mensen met een beperking en ouderen, deskundigheidsbevordering voor vitale sportverenigingen en voor een veilig sportklimaat bij sportverenigingen, samenwerking rondom gezondheid in dorpen, meting van de motorische ontwikkeling van basisschoolkinderen en de sportwaarderingprijs. In 2022 werden extra middelen ontvangen van het Rijk, die binnen de kaders van de regeling, zijn ingezet voor clubkadercoaching en verenigingsmanagement, het inclusiever maken van speeltuinen, een gezondheidsproject in relatie tot sporten door mensen met weinig financiële middelen, talentboek en een uitleenprogramma voor hulpmaterialen bij aangepast sporten. De uitvoering, ervaringen en opbrengsten van deze projecten vormden inbreng voor het sportbeleid.

Sportakkoord II

In 2023 is er een herijkingsplan geschreven voor het Sportakkoord 2023-2026. In dit herijkingsplan benoemen we dat we in ieder geval aan de slag gaan in deze periode met de verplichte onderdelen, zoals doorontwikkeling verenigingsondersteuning, doorontwikkeling sportraad en een veilig sportklimaat. Sportakkoord II heeft als hoofddoel: 'Sport versterkt'. Inhoudelijk gaat Sportakkoord II net als Sportakkoord I uit van 6 thema's: 1) Inclusie en diversiteit, 2) Een sociaal veilige sport, 3) Vitale sportaanbieders, 4) Vaardig in bewegen, 5) Ruimte voor sport en bewegen en 6) Maatschappelijke waarde van topsport. Voor 2024 en verder zijn we nog bezig dit vorm te geven.

3.2 Verbeteren en vernieuwen

De acties die voortvloeien uit dit sport- en beweegbeleid, voeren we als gemeente niet alleen uit. Dat doen we samen met alle sport- en beweegpartners binnen de gemeente. Denk daarbij aan maatschappelijke organisaties, verenigingen, het onderwijs en ook het bedrijfsleven. We verbeteren de samenwerking met deze partijen en zetten nieuwe samenwerkingen op. Initiatieven vanuit het veld komen vaak voort uit ervaring en hebben vaak veel draagvlak, waardoor ze de meeste kans van slagen hebben. Dit maakt ze daardoor vaak ook de beste initiatieven. Betrokken inwoners en vrijwilligers die zelf aan de slag willen met sport- en beweegactiviteiten, ondersteunen we. Bij de start helpen we hen op weg en laten het weer los wanneer ze op eigen kracht verder kunnen.

Hoofdstuk 4 Ambities

4.1 We brengen meer inwoners in beweging

Zoals in het vorige hoofdstuk is vermeld, voldoet maar 40% van de volwassen inwoners van de Hoeksche Waard aan de beweegnorm (landelijk is dat 50%). We willen alle inwoners in beweging krijgen, op een manier die voor iedereen past. Landelijk is het streven dat in 2040 75% van de Nederlanders voldoet aan deze norm. In de Hoeksche Waard sluiten we ons daar bij aan. Dat betekent dat in de periode tot 2040 bijna 25.000 inwoners extra in beweging moeten komen. Met de realisatie van de ambities uit dit sportbeleid streven we ernaar dat het aantal inwoners dat aan de beweegnorm voldoet, vanaf 2026 verder toeneemt en gelijk is aan het landelijk gemiddelde.

We zetten in op de mensen die nu niet sporten en ook maar weinig bewegen in hun dagelijks leven. De drempels die zij ervaren om te gaan bewegen, proberen we weg te nemen. Drempels kunnen uiteenlopen van financieel tot gebrek aan passend aanbod van activiteiten of voorzieningen. We focussen op verschillende groepen mensen in verschillende levensfasen, waarin de sportdeelname laag is en die ook niet veel bewegen. We sluiten aan bij hun leefwereld om hun behoeften en motivatie om wel in beweging te komen te vinden. En we zorgen ervoor dat iedereen de mogelijkheden krijgt om in beweging te komen.

4.2 Thema's

Om dat te bereiken onderscheiden we 5 thema's waar we mee aan de slag willen gaan: Een leven lang in beweging, Vitale sportaanbieders, Sport in de openbare ruimte, Accommodaties en Talentontwikkeling. Voor deze deelthema's formuleren we ambities en doelen én beschrijven we hoe we deze willen gaan realiseren en wie we daarbij nodig hebben:

Een leven lang in beweging

Iedereen krijgt de mogelijkheid en wordt gestimuleerd om een leven lang te sporten en te bewegen.

We vinden het belangrijk dat iedereen in de Hoeksche Waard kan bewegen. We willen ons extra inzetten om de mensen die dat nog niet doen, de voordelen van sporten en bewegen te laten ervaren. Daarbij gaan we uit van de levensfasen van onze inwoners. We kijken in elke fase wat er nodig is om mensen in beweging te krijgen en welke drempels daarvoor weggenomen moeten worden. Ouderen en mensen met een beperking vragen daarbij extra aandacht.

Vitale sportaanbieders

We bieden ondersteuning om te zorgen dat sportaanbieders zelfredzaam en vitaal zijn.

Sportaanbieders zijn een onmisbare schakel in het sportnetwerk. Zij bieden rechtstreeks sportactiviteiten aan onze inwoners. We willen inzetten op versterking van aanbieders, zodat zij vitaal en zelfredzaam zijn. Met advies aan en ondersteuning van de aanbieders creëren we samen een vitale en veilige sportomgeving. We stimuleren aanbieders tot onderling samenwerken en ook tot samenwerken met andere organisaties en domeinen, om zo de krachten te bundelen en faciliteiten optimaal te benutten.

Sport in de openbare ruimte

We richten de openbare ruimte zo in dat deze uitnodigt tot sporten en bewegen.

We willen de openbare ruimte beweegvriendelijk inrichten, zodat deze mensen stimuleert om te bewegen. In elk dorp zijn dan sport- en beweegplekken aanwezig. Ook faciliteren we initiatieven voor activiteiten op deze plekken. We leggen vanuit verschillende dorpen sportieve en beweegroutes aan, die onderling met elkaar een netwerk vormen. We benutten de groene ruimte en het water om nog meer te bewegen. Bij nieuwbouwwontwikkelingen houden we tijdig rekening met een sportieve inrichting van de ruimte. We hebben aandacht voor inclusieve plekken en toegankelijkheid.

Accommodaties

We streven naar voldoende en goede sportaccommodaties, verspreid over de gemeente.

We willen dat er een kwantitatief en kwalitatief passend aanbod van duurzame sportvoorzieningen aanwezig is. Multifunctionele (wijk)accommodaties willen we benutten als locatie voor beweegactiviteiten. Dit sluit aan op het accommodatiebeleid voor maatschappelijk vastgoed voor binnen- en buitensport en de opgave Levendige Dorpen. We vinden het belangrijk dat accommodaties toegankelijk zijn en dat de routes er naartoe veilig zijn.

Talentontwikkeling

Talentvolle jonge sporters kunnen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving blijven trainen en hun talenten ontwikkelen.

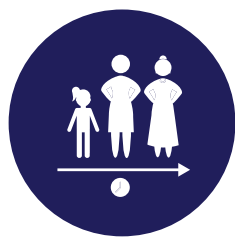
Jonge talenten ondersteunen we, zodat zij de kans krijgen hun vaardigheden en prestaties verder te ontwikkelen. We zien dat topsporters uiteindelijk buiten de gemeente gaan trainen, omdat daar de faciliteiten en aanbieders aanwezig zijn. We willen echter dat de jeugd zo lang mogelijk in eigen omgeving kan blijven trainen. Ook als zij talentvol zijn. In de samenwerking tussen de sportverenigingen kan daarvoor extra ondersteuning en begeleidingsmogelijkheden geboden worden.

De 5 ambities worden in de volgende hoofdstukken verder uitgewerkt.

4.3 Monitoring

Bij de monitoring kiezen we voor een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens. Voor kwantitatieve gegevens maken we gebruik van de bestaande monitoringsinstrumenten, zoals bijvoorbeeld de gezondheidsmonitors van de GGD, metingen van NOC*NSF en gegevens uit landelijke databanken. Kwalitatieve gegevens verkrijgen we vanuit professionals die werkzaam zijn binnen het domein van sporten en bewegen in de Hoeksche Waard: onze samenwerkingspartners en aangrenzende domeinen. In de volgende hoofdstukken geven we per ambitie kort aan welke indicatoren we gebruiken om te monitoren. De komende jaren verkennen we de mogelijkheden om extra in te zetten op monitoring, zodat we de ontwikkelingen rond sport en bewegen binnen de Hoeksche Waard goed kunnen volgen.

Hoofdstuk 5 Een leven lang in beweging

Iedereen krijgt de mogelijkheid en wordt gestimuleerd om een leven lang te sporten en te bewegen.

5.1 Wat willen we bereiken?

We vinden het belangrijk dat iedereen in de Hoeksche Waard kan bewegen. We willen ons extra inzetten om de mensen die dat nog niet doen, de voordelen van sporten en bewegen te laten ervaren. Daarbij gaan we uit van de levensfasen van onze inwoners, gebaseerd op de levensloopbanner van de VNG (zie bijlage). We kijken in elke fase wat er nodig is om mensen in beweging te krijgen en welke drempels daarvoor weggenomen moeten worden. Dat kunnen financiële drempels zijn, maar ook andere drempels spelen daarbij op individueel niveau een rol. Denk daarbij aan sociale drempels, psychische drempels of het ontbreken van een passend aanbod. Een aantal groepen vraagt daarbij specifieke aandacht.

Een goede beweegbasis voor de jeugd

We investeren in de jeugd, want jong geleerd is oud gedaan. Afgelopen jaren is er al veel geïnvesteerd in de jeugd. De komende jaren blijven zij onverminderd aandacht krijgen. Dat doen we onder meer binnen de JOGG aanpak. Kinderen kunnen vanaf jonge leeftijd kennis maken met verschillende sporten, waarbij naast het ontwikkelen van motoriek, ook samenwerking, competitie en plezier centraal staan. Daarnaast werken we samen met andere domeinen om het bewegen door buiten te spelen en te fietsen of lopen naar bijvoorbeeld school te stimuleren. In de kinderopvang gaat ook veel aandacht naar het in beweging krijgen van kinderen met programma's als Beweegkriebels en Beweegplezier.

Het bewegingsonderwijs is de afgelopen jaren inhoudelijk verrijkt. Bewegingsonderwijs is een taak van de schoolbesturen. De meeste scholen in de Hoeksche Waard werken sinds een paar jaar met een vakleerkracht gymnastiek. Vanaf schooljaar 2023/2024 zijn scholen verplicht om 2 lesuren (2x 45 minuten) bewegingsonderwijs te bieden aan hun leerlingen. In de Hoeksche Waard wordt dit al een aantal jaren gedaan. Bij de gymlessen staan de motorische vaardigheden van kinderen centraal. Het BeweegABC is hiervoor ingezet. Het gebruik van methodes voor bewegend leren juichen we toe. Bewegingsonderwijs hoeft niet in een gymzaal plaats te vinden, het kan ook in de vorm van bewegen op het schoolplein of bij een buitensportplek.

Faciliteren zwemvaardigheidstraining

In een waterrijke gemeente als de Hoeksche Waard is het belangrijk dat kinderen kunnen zwemmen. Dat kinderen leren zwemmen is een verantwoordelijkheid van de ouders/ verzorgers. Hiervoor worden zwemlessen aangeboden die kinderen in hun vrijetijd volgen. Als ouders een inkomen hebben van minder dan 130% van het minimum, kan men een beroep doen op het Jeugdfonds Sport en Cultuur om deze zwemlessen te bekostigen. Voor speciale doelgroepen zoals statushouders zijn aparte afspraken gemaakt.

Op sommige scholen wordt schoolzwemmen nu nog aangeboden, binnen of naast het aanbod in bewegingsonderwijs. De leerlingen krijgen hierbij oefeningen en spellen aangeboden om hun zwemvaardigheid op peil te houden. Het leren zwemmen voor een zwemdiploma gebeurt dus niet tijdens schoolzwemmen. De scholen hebben aangegeven niet meer structureel te willen gaan zwemmen met ingang van schooljaar 2024/2025. De gemeente zal dan ook stoppen met het faciliteren van het schoolzwemmen. Omdat we zwemveiligheid belangrijk vinden, kijken we naar alternatieven om de veiligheid te vergroten. Dit kan door extra aanbod voor zwemvaardigheidstraining, bijvoorbeeld via zwemclinics in samenwerking met de scholen.

Aanbod inclusief sporten vergroten

Voor mensen met een beperking of chronische ziekte willen we meer mogelijkheden bieden om (aangepast) te kunnen sporten en bewegen. De inzet op inclusief bewegen en aangepast sporten krijgt een impuls door het toegankelijk en vindbaar maken van het aanbod en door verbindingen te leggen om inclusief sporten bij verenigingen meer te faciliteren. Dat doen we in samenwerking met landelijke partijen. Ook is er aandacht en aanbod voor mensen met overgewicht, dit binnen een Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI).

Meer beweegactiviteiten voor ouderen

Dat zijn allereerst ouderen, die steeds langer zelfstandig blijven wonen. Door toenemende vergrijzing en langer thuis wonen, is het van belang dat zij zelfredzaam blijven. Vitaliteit en bewegen dragen daar aan bij. Mobiele ouderen vallen minder snel, dus een passend beweegaanbod is belangrijk. Beweegactiviteiten dragen ook bij aan het sociale netwerk van ouderen en het voorkomen van eenzaamheid. We zetten meer in op beweegaanbod voor ouderen - waaronder valpreventie - en brengen dit aanbod onder de aandacht bij de doelgroep.

Wegnemen financiële drempels

Voor mensen waarvoor sporten en bewegen geen vanzelfsprekendheid is, is er ondersteuning in de vorm van financiering of programmering. We zetten daarvoor in op uitbreiding van het budget voor Jeugdfonds Sport en Cultuur, zodat we aan de toenemende vraag tegemoet kunnen komen. Ook verkennen we de mogelijkheden voor een Volwassenenfonds Sport, zodat we ook voor hen financiële drempels om te kunnen gaan sporten wegnemen.

Jeugdfonds Sport en cultuur

Kunst, cultuur en sport zijn onmisbaar in de vorming van jonge mensen. Het is belangrijk dat kinderen en jongeren kunnen sporten of mee kunnen doen aan kunst- en cultuuractiviteiten. Niet alleen omdat het leuk is, ook omdat het van belang is voor de persoonlijke ontwikkeling. Daarom werken we samen met het Jeugdfonds. Door deze samenwerking krijgen kinderen uit gezinnen met weinig geld (maximaal 130% van het minimum inkomen) de gelegenheid om deel te nemen aan sport- en cultuuractiviteiten. De gemeente wil hiermee sociale uitsluiting en armoede tegengaan. Het Jeugdfonds Sport & Cultuur is er voor kinderen en jongeren tot 18 jaar. Op een laagdrempelige manier kunnen zij een vergoeding voor zowel de contributie als benodigde materialen aanvragen, ter hoogte van de hiervoor vastgestelde bedragen. De aanvraag verloopt via intermediairs. Dit is bijvoorbeeld een leerkracht, combinatiefunctionaris, schuldhulpverlener of een medewerker van het sociaal wijkteam.

Jaartal	Aantal kinderen die sporten via Jeugdfonds
2019	299
2020	330
2021	331
2022	409
2023 t/m okt	350

5.2 Hoe doen we dat en wie hebben we nodig?

Jeugd

- Hoeksche Waard Actief voert de JOGG aanpak uit, waarin de brede motorische ontwikkeling van kinderen een belangrijk onderdeel is. Sport- en beweegaanbod vanaf de eerste levensjaren maakt daar onderdeel van uit. Ze sluiten daarbij aan op de lokale vraag, het gezondheidsbeleid en de landelijke ontwikkelingen. De dynamische schooldag is een van de thema's die hierbinnen verder verkend gaat worden.
- Samen met de scholen verkennen we de mogelijkheden voor extra zwemvaardigheidstraining.
- We verhogen het budget voor het Jeugdfonds Sport en Cultuur, zodat we alle kinderen die voor een aanvraag in aanmerking komen, kunnen helpen om te gaan sporten.

Inclusief sporten

- We brengen het huidige aanbod inclusief sporten beter onder de aandacht van inwoners.
- We stimuleren en faciliteren sportverenigingen om g-teams en ouderenteams op te zetten. De verenigingsadviseur van Hoeksche Waard Actief zal daarin ondersteunen.
- We stimuleren organisaties en verenigingen om beweegactiviteiten voor mensen die (chronisch) ziek zijn te ontwikkelen.

Ouderen

- In samenwerking met welzijnsorganisaties en beweegaanbieders zorgen we dat elke oudere toegang heeft tot een laagdrempelig aanbod wat past bij persoonlijke mogelijkheden. Dat kunnen activiteiten in groepsverband of individueel zijn. We breiden bestaande projecten als Samen bewegen verder uit. Daarbij hebben we aandacht voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid.
- We bieden ondersteuning voor verenigingen en stichtingen om structurele sportactiviteiten voor ouderen op te zetten.
- We zetten in op valpreventietrainingen.

Algemeen

- We onderzoeken of en hoe een Volwassenenfonds Sport opgezet kan worden. Samen met Hoeksche Waard Actief, Welzijn Hoeksche Waard en het Jeugdfonds, kijken we wat daarvoor nodig is en hoe we de doelgroep kunnen bereiken.
- Samen met Welzijn Hoeksche Waard en Hoeksche Waard Actief brengen we in beeld in welke gebieden/dorpen er weinig aanbod is. Daar gaan we actief op zoek naar mogelijke samenwerkingspartners en beweegaanbieders om nieuw aanbod te realiseren.

5.3 Hoe gaan we dat monitoren?

- Aantal kinderen dat minimaal 1 uur per dag beweegt.
- Aantal kinderen dat lid is van een sportvereniging.
- Het aantal inwoners dat voldoet aan de beweegnorm neemt toe, vooral bij ouderen.
- Aanbod en deelname inclusief sporten.

Hoofdstuk 6 Vitale sportaanbieders

We bieden ondersteuning zodat sportaanbieders zelfredzaam en vitaal zijn.

verenigingen of commerciële aanbieders zijn. Zoals in hoofdstuk 2 beschreven, zijn in de Hoeksche Waard relatief veel sportverenigingen en zijn er meer mensen lid van een vereniging dan landelijk. Ook in de Hoeksche Waard zie je de landelijke trend dat er een daling is te zien in het aantal verenigingsleden.

6.1 Wat willen we bereiken?

We willen inzetten op vitale sportaanbieders. Vitale aanbieders zijn zelfredzaam. Met advies aan en ondersteuning van alle aanbieders, zowel verenigingen als commerciële, creëren we samen een vitale en veilige sportomgeving. We stimuleren aanbieders tot onderling samenwerken en ook tot samenwerken met andere organisaties en domeinen, om zo de krachten te bundelen en faciliteiten optimaal te benutten.

Onderlinge samenwerking en innovatie

Het is van belang dat sportverenigingen gezond zijn op het gebied van beleid, vrijwilligers, financiën en accommodaties. Door individualisering, vergrijzing en krimp hebben clubs steeds minder leden, minder vrijwilligers en minder geld. Mensen binden zich niet meer zo snel aan een vereniging en dit heeft als gevolg dat deze zich moeten vernieuwen. De vraag van potentiële leden verandert en clubs moeten hierop inspelen. Door onderlinge samenwerking kunnen verenigingen een breder aanbod creëren voor hun leden (multisport) en kunnen (bestuurlijke) taken breder opgepakt worden. Daarnaast kijken we naar mogelijkheden voor de aanbieders om zich te presenteren aan inwoners om zo de bekendheid te vergroten. Dat kan online, maar ook door het organiseren van clinics en evenementen. Bijvoorbeeld in samenwerking met scholen of op veldjes in de buurt.

Door samen te werken, worden mogelijkheden gecreëerd om minder levensvatbare aanbieders te stimuleren om nieuwe activiteiten te ontwikkelen en hiermee toekomstbestendiger te zijn. Mensen willen steeds meer op flexibelere tijden sporten. We stimuleren verenigingen daarom na te denken over flexibilisering. Dat kan door andersoortige lidmaatschappen, bieden van flexibele trainingstijden, enz. Ook kunnen de mogelijkheden verkend worden voor het delen van een locatie: multifunctioneel gebruik. Het is voor de toekomst van belang om meer te zijn dan een sportvereniging voor één sport. Belangrijk is dat ze samenwerking opzoeken met lokale partners, zoals het onderwijs en bijvoorbeeld meerdere sporten of verenigingen huisvesten op één locatie.

We zien heel soms dat het een vereniging niet lukt om vitaal te zijn of blijven. Wanneer zij niet meer zelfredzaam zijn en er geen uitzicht is op verbetering door advies en ondersteuning op organisatorisch vlak, biedt intensieve samenwerking met andere maatschappelijke organisaties of het samenvoegen van verenigingen mogelijkheden om het sportaanbod toch te behouden voor de inwoners.

Sociaal veilige sportomgeving

Iedereen moet zich veilig en welkom voelen bij het sporten en bewegen. Samen met de aanbieders gaan we hier nog meer aandacht aan besteden. Plezier in sporten staat voorop. Daarom werken we toe naar een sociaal veilige sport, zodat iedereen een inclusieve, positieve en veilige sportcultuur ervaart. In het bijzonder minderjarigen en kwetsbare groepen.

6.2 Hoe doen we dat en wie hebben we nodig?

- De verenigingsadviseurs van Hoeksche Waard Actief verbreden hun ondersteuning van verenigingen naar alle sportaanbieders. We organiseren samen met hen, de Sportraad en accountmanagers bedrijven van de gemeente, bijeenkomsten om de bekendheid met en onderlinge samenwerking van alle sportaanbieders te vergroten.
- We breiden het werken vanuit één loket gedachte voor sportaanbieders verder uit. Hoeksche Waard Actief speelt hier een belangrijke rol in. We verstevigen deze aanpak en stemmen deze verder af op de doelgroep.
- Samen met sportaanbieders laten we inwoners kennis maken met verschillende soorten sporten en beweegactiviteiten. In de communicatie daarover nemen we ook het belang van een gezonde leefstijl en bewegen mee.
- We maken een plan van aanpak voor een sociaal veilige sportomgeving, nadrukkelijk in samenwerking met de sportaanbieders.
- We ondersteunen alle aanbieders, zowel verenigingen en stichtingen als commerciële aanbieders. Dat doen we met advies en kennis. We stimuleren onderlinge samenwerking en bevorderen het leggen van verbindingen. We vergroten de toegankelijkheid van deze ondersteuning.

Steun en subsidies

Het financieel ondersteunen met subsidie is een middel om sportaanbieders te stimuleren om bij te dragen aan de ambities vanuit dit sport- en beweegbeleid. We blijven verenigingen ondersteunen met een structurele activiteitsubsidie, gebaseerd op het ledenaantal en een vast bedrag per vereniging, zoals dat nu al het geval is. Daarnaast gaan we verenigingen via projectsubsidie ondersteunen, aansluitend bij de doelen van dit sport- en beweegbeleid. Bij de projectsubsidies wordt op nog nader uit te werken thema's ingezet: onder andere sociaal veilige sportomgeving, samenwerking met andere sporten/welzijn, gevarieerder aanbod en aanbod voor specifieke doelgroepen.

6.3 Hoe gaan we dat monitoren?

- Ledenaantallen/aantal inwoners dat sport bij een vereniging.
- Aantal niet sporters.

Hoofdstuk 7 Sport in de openbare ruimte

We richten de openbare ruimte zo in dat deze uitnodigt tot sporten en bewegen.

7.1 Wat willen we bereiken?

We zetten in op een meer beweegvriendelijke openbare ruimte, zodat deze mensen stimuleert om te bewegen. Daarbij kijken we naar de behoeften en mogelijkheden per wijk of dorp, in overleg met inwoners en andere belanghebbenden, zoals scholen, bedrijven of verenigingen. We verkennen de mogelijkheden voor het realiseren van sport- en beweegplekken en ook beweegroutes. We stimuleren laagdrempelig sporten en bewegen in de openbare ruimte door het vergroten van de bekendheid van de bestaande voorzieningen en mogelijkheden die deze bieden, ook voor ontmoeting. Dit doen we door het organiseren van buitenactiviteiten voor verschillende doelgroepen in de dorpen.

Sport- en beweegplekken

In elk dorp willen we een sport- en beweegplek bieden. We hebben aandacht voor de inclusiviteit en toegankelijkheid van deze plekken. Ook willen we initiatieven voor activiteiten op deze plekken faciliteren. We streven naar één sport- of beweegplek per dorp. Dit kan bijvoorbeeld fitness, calisthenics, bootcamp, een skateplek of andere urban sport zijn. We maken daarbij zoveel mogelijk gebruik van de aanwezige elementen in de omgeving.

Routes

We stimuleren de aanleg van sportieve en beweegroutes vanuit verschillende dorpen, die onderling met elkaar een netwerk vormen. We benutten de groene ruimte en het water nog meer om te bewegen. In de Visie Vrijtijdseconomie Hoeksche Waard is de beweegvriendelijke buitenruimte als speerpunt opgenomen vanuit toeristisch-recreatief oogpunt, waarbij de aandacht gaat naar de routenetwerken en recreatiegebieden. Vanuit sport en bewegen hebben we daarbij ook aandacht voor een beweegvriendelijke openbare ruimte in de directe woonomgeving en het bieden van beweegplekken en routes vanuit het oogpunt van gezondheid en bewegen. Goede beweegroutes dragen bij aan het bevorderen van gezonde mobiliteit. Dit wordt dan ook integraal opgepakt.

Ruimte voor sport en bewegen in nieuwe gebieden

Bij nieuwbouwontwikkelingen adviseren we tijdig voor een sportieve inrichting van de ruimte. We streven naar voldoende ruimte om te bewegen, zowel in sport- en speelplekken als in aantrekkelijke routes om je op een actieve manier te verplaatsen. Nieuwe pleintjes en parkjes bieden ruimte voor sport en spel. Er zijn goede verbindingen met bestaande beweegroutes in de omgeving, zodat je makkelijk een ommetje of fietsrondje kunt maken.

7.2 Hoe doen we dat en wie hebben we nodig?

- We inventariseren het huidige aanbod en vraag vanuit de verschillende dorpen, in combinatie met de aanpak Levendige Dorpen. Op basis daarvan kijken we welke toevoeging gedaan wordt. We gaan aan de slag met nieuwe sportplekken in de gemeente. Er is daarvoor weinig ruimte beschikbaar binnen gemeentelijk bezit, dat maakt het lastiger om geschikte locaties te vinden. Daarom kan het ook een herinrichting van een bestaande sportplek zijn, afgestemd op de behoefte van de inwoners.
- We stimuleren vrijwilligers, verenigingen en welzijnsorganisaties om sport- en beweegactiviteiten te organiseren op de sportplekken in de openbare ruimte. Denk dan aan toernooitjes voor de jeugd of samen bewegen voor ouderen. Zo stimuleren we ook het gebruik van bestaande plekken. Buurtsportcoaches hebben hierin een verbindende rol.
- We sluiten aan bij de uitvoering van de Visie Vrijtijdseconomie en bekijken waar we wandel- en fietsroutes vanuit verschillende dorpen meer onder de aandacht kunnen brengen, kunnen versterken en/of nieuwe routes kunnen realiseren. Daaronder valt bijvoorbeeld ook een mountainbikeroute.
- We sluiten in een vroeg stadium aan bij nieuwbouwontwikkelingen en adviseren hoe de openbare ruimte beweegvriendelijk ingericht kan worden.

7.3 Hoe gaan we dat monitoren?

- Aantal sportplekken in de openbare ruimte dat aansluit bij de behoefte van inwoners.

Hoofdstuk 8 Accommodaties

We streven naar voldoende en goede sportaccommodaties, verspreid over de gemeente.

8.1 Wat willen we bereiken?

We streven naar een kwantitatief en kwalitatief passend aanbod van duurzame sportvoorzieningen in de Hoeksche Waard. Ook multifunctionele (wijk)accommodaties willen we benutten als locatie voor beweegactiviteiten. Dit sluit aan op het accommodatiebeleid voor maatschappelijk vastgoed voor zowel binnen- als buitensport en de opgave Levendige Dorpen. Binnen de opgave Levendige Dorpen gaan mogelijk uitspraken gedaan worden over de benodigde kwantiteit van voorzieningen per kern. Het is van belang dat de ruimte om te sporten en bewegen met bijbehorende voorzieningen aansluit bij de behoeften van inwoners. Deze sportvoorzieningen moeten toegankelijk en veilig zijn.

Kwaliteit

Als gemeente hebben we vooral een faciliterende rol in het bieden van accommodaties/voorzieningen en het optimaal gebruik stimuleren. Nabijheid, bereikbaarheid, toegankelijkheid, veiligheid zijn daarbij belangrijk. We stimuleren sporten in een gezonde omgeving en hebben aandacht voor rookvrije accommodaties en gezonde sportkantines. We hebben aandacht voor verduurzaming en het tegengaan van hittestress.

Spreiding en toegankelijkheid

Gezien de grote oppervlakte van de gemeente en de vele kleine dorpen, is een goede spreiding van sportvoorzieningen belangrijk. We streven ernaar de bestaande accommodaties optimaal bereikbaar te laten zijn. Tegelijkertijd beseffen we dat niet alle inwoners in de buurt van een zwembad, sportveld of gymzaal kunnen wonen. Binnen de aanpak Levendige Dorpen wordt de behoefte aan voorzieningen per dorp in beeld gebracht. Vanuit sport werken we hier actief in mee. Dat voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn, is een uitgangspunt. We gaan voor een laagdrempelig sportaanbod met een passende accommodatie voor ieder dorp.

Gebruik

We zetten in op efficiënter ruimtegebruik en op de beschikbaarheid van multifunctionele accommodaties. Niet voor elke sport- en beweegactiviteit zijn ruimten met speciale voorzieningen nodig. Gezamenlijk gebruik van algemene ruimte biedt kansen voor kleinschalige beweegactiviteiten. Ook het delen van accommodaties kan helpen de kosten per aanbieder/vereniging te verminderen. Een goede verdeling over de dag van diverse doelgroepen en gebruikers, geeft optimaal gebruik van de beschikbare ruimte en faciliteiten. We stimuleren aanbieders dan ook om te verkennen hoe hierin meer samengewerkt kan worden. De combinatie van verenigingen met bijvoorbeeld zorgpartijen en kinderopvang biedt kansen.

8.2 Hoe doen we dat en wie hebben we nodig?

- We werken actief mee met de opgave Levendige Dorpen. Op basis van de uitkomsten van de analyses kijken we naar de gevolgen voor sportaccommodaties en de mogelijkheden voor het medegebruik van multifunctionele accommodaties voor sport en bewegen.
- We sluiten aan bij de ontwikkeling van nieuwe gebieden om inbreng te leveren voor benodigde ruimte voor sportaccommodaties.
- We voeren de harmonisatietrajecten binnen- en buitensport uit, in afstemming met sportaanbieders.

8.3 Hoe gaan we dat monitoren?

- Jaarrapportages van Bres B.V.

Hoofdstuk 9 Talentontwikkeling

Talentvolle jonge sporters kunnen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving blijven trainen en hun talenten ontwikkelen.

9.1 Wat willen we bereiken?

Jonge talenten bieden we ondersteuning, zodat zij de kans krijgen hun vaardigheden en hun prestaties verder te ontwikkelen. We zien dat talentvolle sporters uiteindelijk buiten de gemeente gaan trainen, omdat daar de faciliteiten en aanbieders aanwezig zijn. We willen echter dat de jeugd zo lang mogelijk in eigen omgeving kan blijven trainen. Ook als zij talentvol zijn. In de samenwerking tussen de sportverenigingen kan daarvoor extra ondersteuning en begeleidingsmogelijkheden geboden worden.

Samenwerken aanbod voor talenten

We stimuleren sportaanbieders samen te werken om het aanbod voor talentvolle jeugd vorm te geven. Dit vraagt om een maatwerkaanpak per sportsoort, aansluitend bij de bestaande faciliteiten en het aantal talenten.

Faciliteren platform

We bieden een digitaal platform waarop talentvolle jonge sporters zich kunnen presenteren om fondsenwerving en/of (financiële) ondersteuning te faciliteren. Op deze manier vergemakkelijken we voor hen om de kosten van hun sport niet helemaal zelf te hoeven dragen. Op deze manier hopen we de topsport voor ieder talent bereikbaar te maken.

Trots op talenten

Gevestigde topsporters zijn het voor- en boegbeeld van de sport en de gemeente. Samen enthousiasmeren we inwoners om zelf te gaan sporten.

9.2 Hoe doen we dat en wie hebben we nodig?

- In samenwerking met de Sportraad en Hoeksche Waard Actief brengen we sportaanbieders bij elkaar om te verkennen hoe een gezamenlijk aanbod voor jonge talenten tot stand kan komen.
- We blijven bijdragen aan een platform voor jonge sporters voor financiële ondersteuning.
- Periodiek organiseren we de Hoeksche Waardse Sport waardering om sporters, verenigingen en vrijwilligers die uitzonderlijk presteren de aandacht te geven.

9.3 Hoe gaan we dat monitoren?

- Aantal sportaanbieders met specifiek aanbod voor jonge talenten.

Hoofdstuk 10 Uitvoering

In dit document zijn de visie en beleidskaders voor sport en bewegen in de Hoeksche Waard vastgelegd. Van 2024 tot en met 2026 gaan we met alle betrokkenen aan de slag om de doelstellingen te realiseren. De prioritering, planning en de beschikbare financiële middelen worden in een aparte uitvoeringsparagraaf, als oplegger bij dit beleid aangeboden aan het college van B&W.

Een goed leven in Nederland

Aan de hand van de levensloop

